

Ekologija, politika, ideologija

Tomislav Tomašević



INSTITUT ZA
POLITIČKU EKOLOGIJU

Osnovni pojmovi - Ekologija

- **Ekologija** – znanstvena analiza i proučavanje odnosa između živih organizama i njihovog živog i neživog okoliša (Haeckel)
- **Ljudska ekologija** – interdisciplinarno proučavanje odnosa između ljudi i njihovog prirodnog, izgrađenog i društvenog okoliša
- **Ekološki pokret** – društveni, politički pokret za zaštitu okoliša
- **Zaštita okoliša** – aktivnost usmjerena na zaštitu ljudskog okoliša i prirode

Osnovni pojmovi - Politika

- **Politika** - vještina ili znanost koja se bavi donošenjem odluka o zajedničkom dobru unutar zajednice ljudi
- **Politika** - vještina ili znanost koja se bavi borbom za moć radi odluka o zajedničkim pravilima i resursima (Weber)
- **Moć** – mogućnost da nametnete svoju volju drugim ljudima
- **Vlast** – institucionalizirana moć unutar političke zajednice; ima monopol nad fizičkom prisilom

Osnovni pojmovi - Ideologija

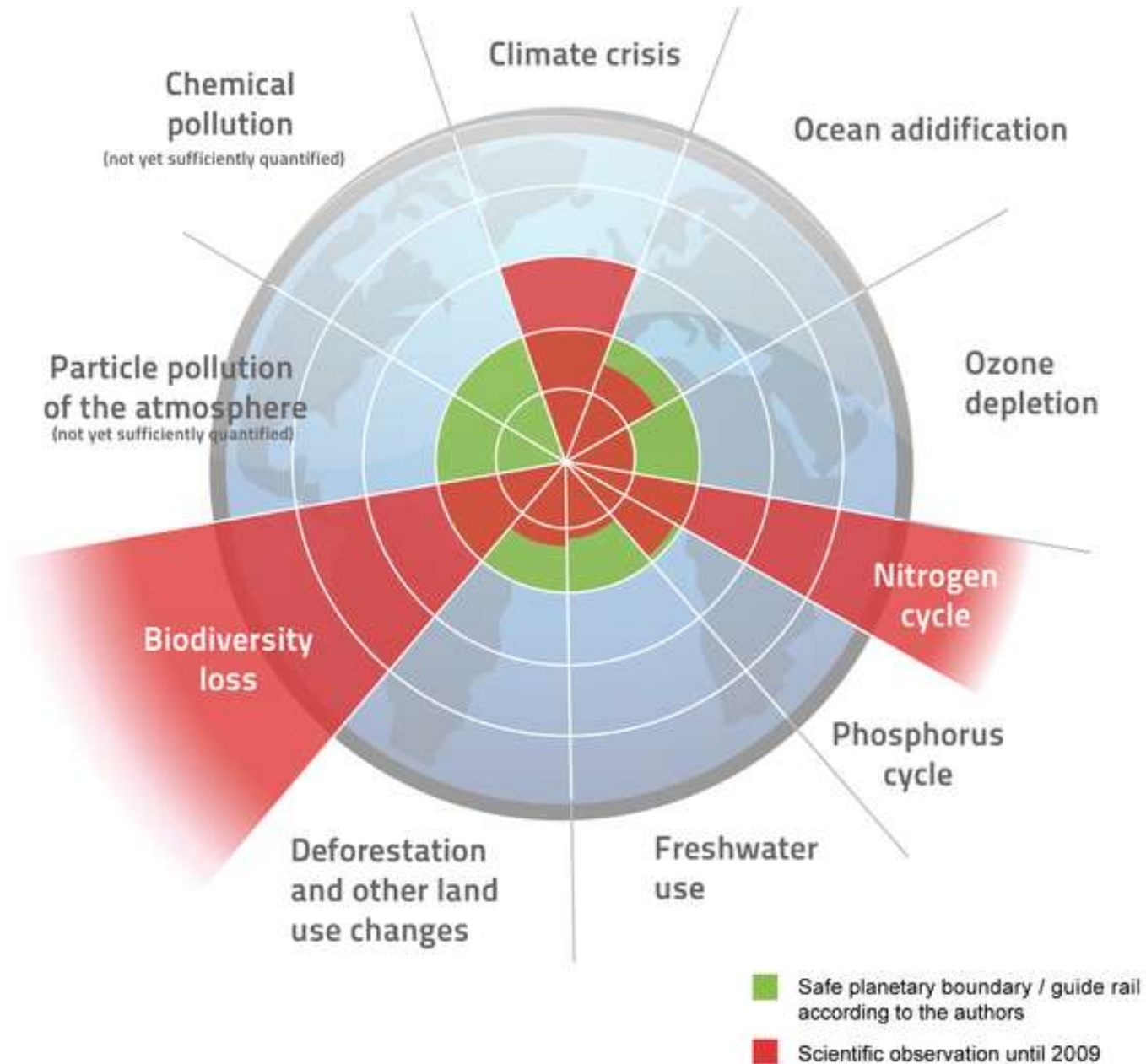
- **Ideologija** – skup svjesnih i nesvjesnih ideja o tome kako neki segment svijeta funkcionira ili kako bi trebao funkcionirati
- **Ideologija** - lažna svijest koju viša društvena klasa ugrađuje nižoj kako bi opravdala društveni poredak (Marx)
- **Politička ideologija** – skup ideja o idealnoj organizaciji društva kao i o metodama da se do nje dođe

Podrška zaštiti okoliša

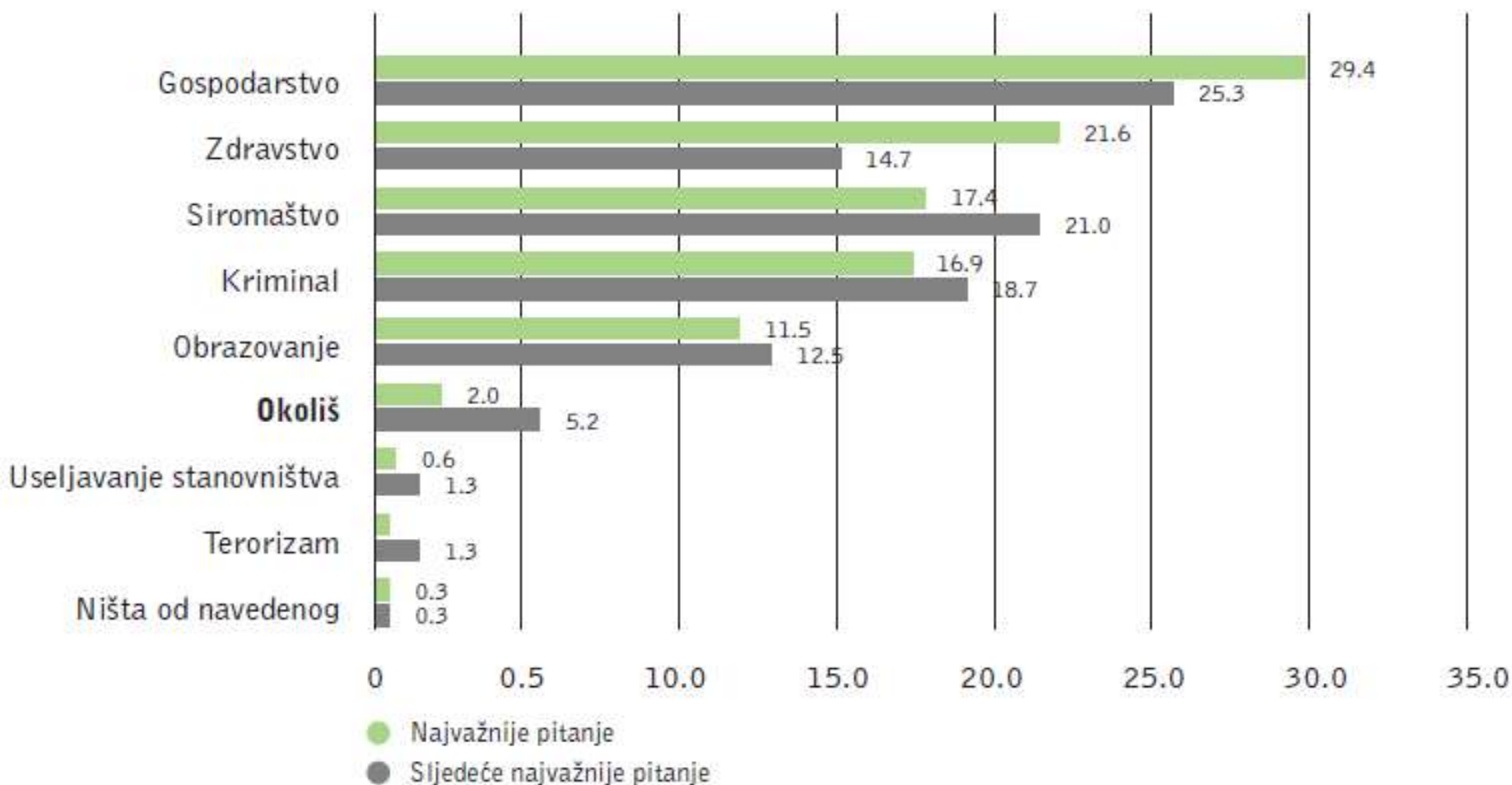
- Kako to da u globalnim i nacionalnim ispitivanjima javnog mnijenja velika većina građana zalaže za zaštitu okoliša, a devastacija okoliša se produbljuje?

Planetary Boundaries

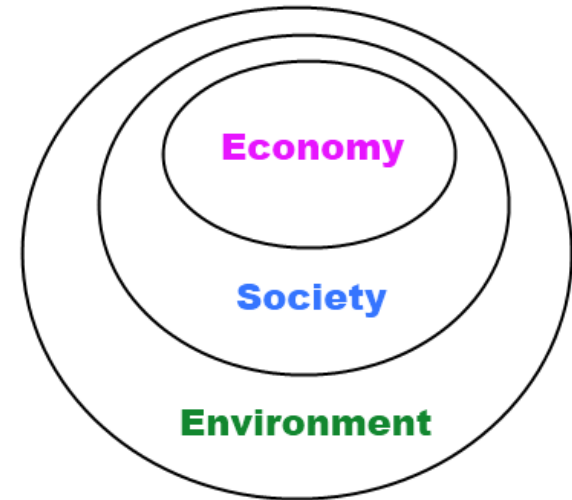
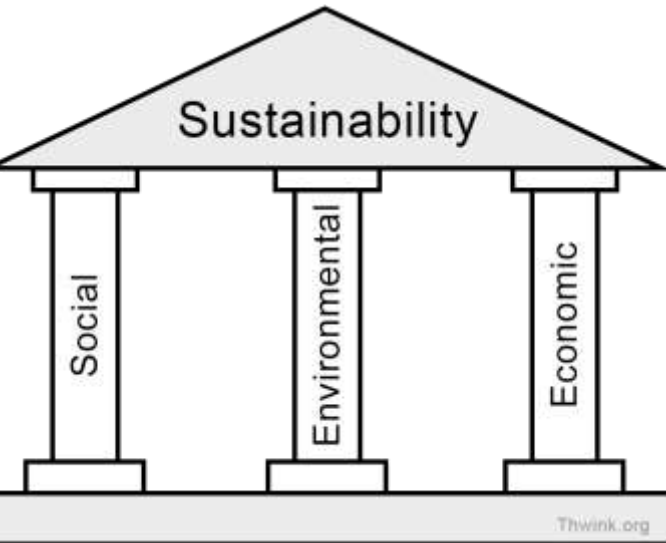
after Johan Rockström, Stockholm Resilience Centre et al. 2009



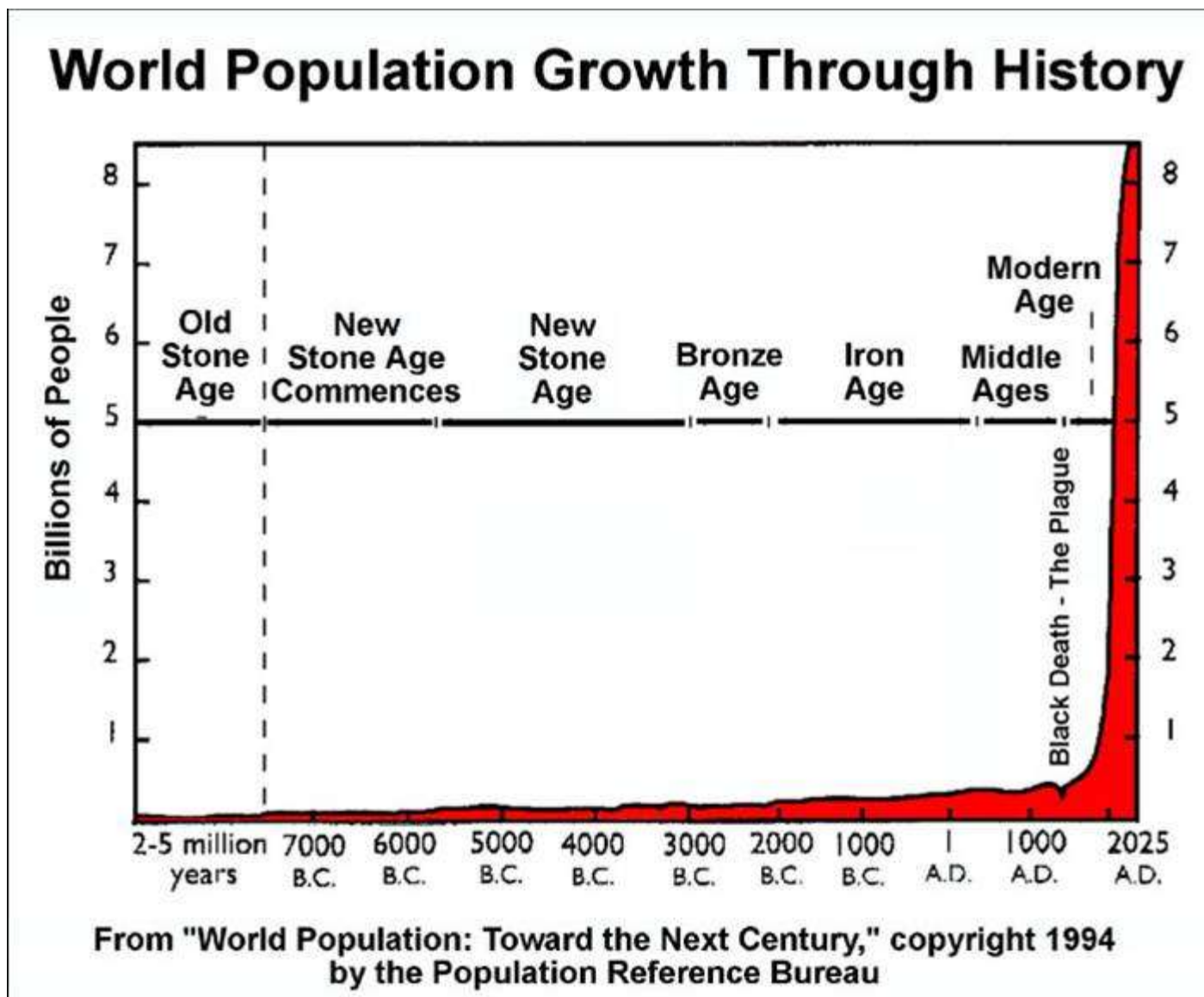
Koje je po vama najvažnije pitanje u RH?



Tri ontologije održivosti



Odnos ljudi i prirode kroz povijest



Ekološka misao



Aristotel

- Suživot s prirodom
- Empiricizam i objektivizam
- Antropocentrizam
- Diferencijacija živog svijeta



Zhuang Zhou

- Sklad s prirodom
- Skepticizam i relativizam
- Ekocentrizam
- Holizam i jedinstvo života

Moderni ekološki pokret

- 1962. Rachel Carlson “Tiho proljeće”
- 1970. – Dan planeta Zemlje
- 1971. - Friends of the Earth International i Greenpeace
- 1972. – UN Konferencija o ljudskom okolišu



**Friends of
the Earth**

GREENPEACE

Ekološka politička ideologija?

- **Zelena politička ideologija** (Beyme)
- Single-issue ili sveobuhvatna ideologija?
- Zelena ili zelene političke stranke?
- Primjer lokalnih izbora u RH 2013. godine

Razdjelnici ekoloških ideologija

Posebice bitan odnos naspram odrednica **moderne**:

- **država** – potrebna ili nepotrebna za zaštitu okoliša?
- **industrija** - pozitivan ili negativan faktor za kvalitetu života?
- **tržište** - pravedni ili nepravedni alokator prirodnih resursa?
- **znanost** - saveznik ili protivnik u zaštiti okoliša?
- **tehnologija** - uzrok ili rješenje ekoloških problema?
- **budućnost** - pozitivna ili negativna za okoliš?

Ostali elementi za ekološke političke ideologije

- zajednica
- religija
- obitelj
- tradicija
- evolucija
- ljudska priroda

- **sloboda, jednakost, pravednost**

Ekološke političke ideologije

- ekosocijalizam
- ekoliberalizam
- ekokonzervativizam

- ekoanarhizam
- ekofeminizam
- ekofašizam

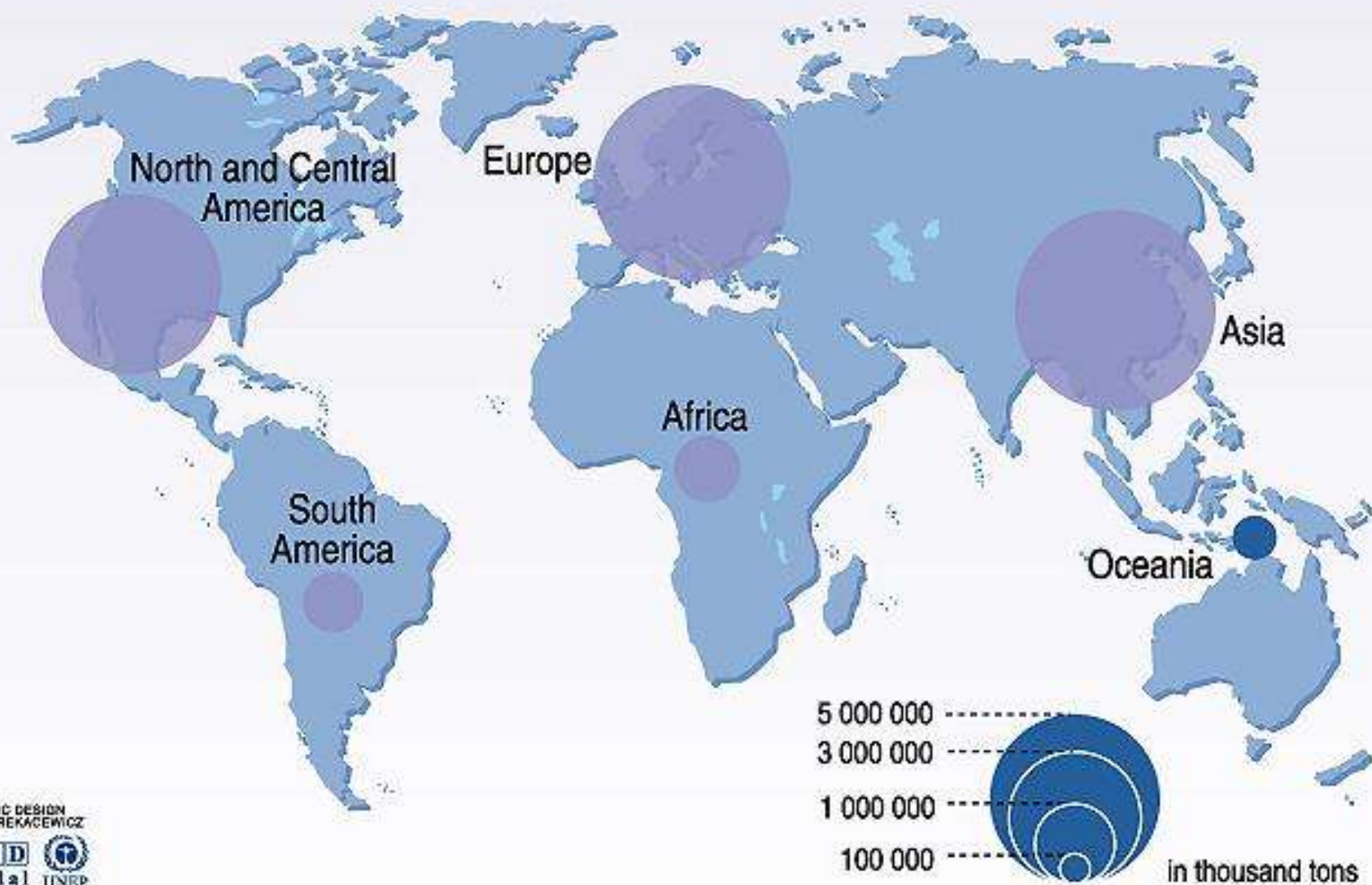
Koncept prirode

- Što je priroda?
- Netaknuta priroda?
- Majka Priroda
- Prava Prirode?
- Društvo i priroda?
- Čovjek i priroda?
- Upravljanje prirodom?
- Prirodni resursi?

Politička ekologija

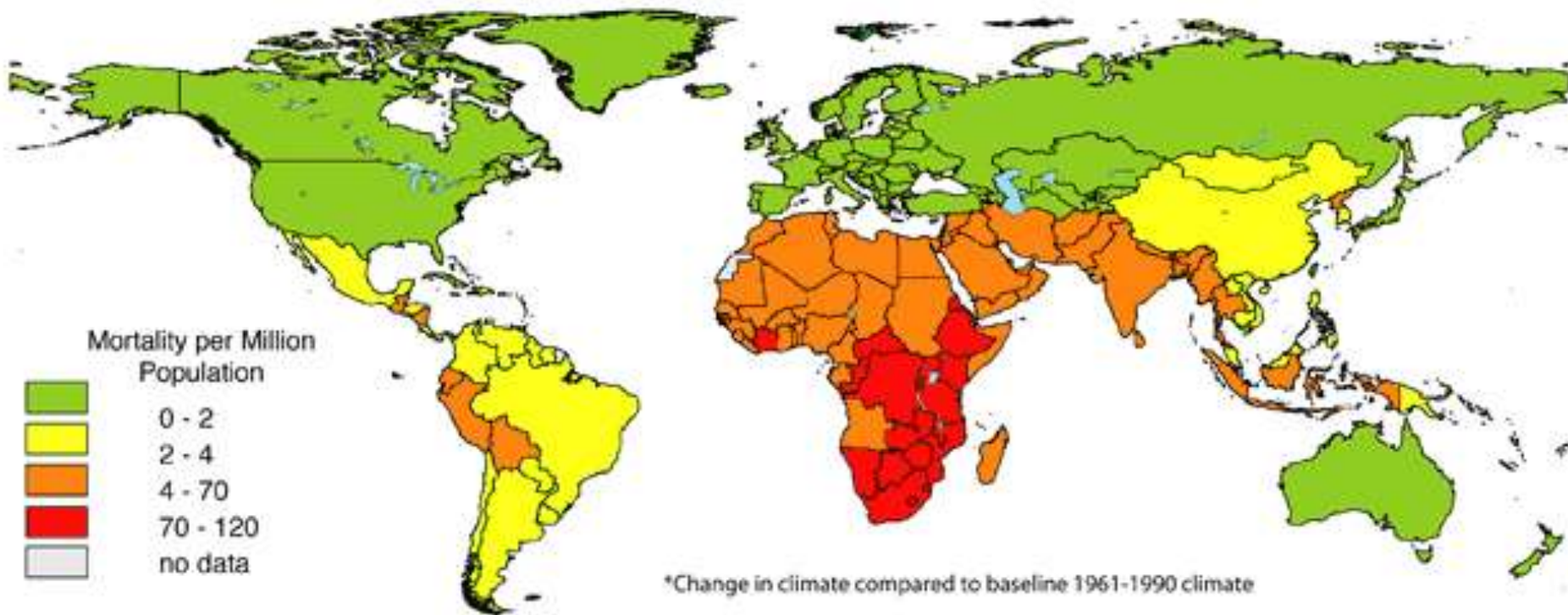
- Znanstveni analitični pristup koji se temelji na tri principa (Bryant i Bailey):
 1. Troškovi i koristi ekološke promjene su distribuirani nejednako (zbog društvenih, političkih i ekonomskih razlika)
 2. Nejednaka distribucija troškova i koristi neizbježno pojačava ili smanjuje postojeće društvene ili ekonomske nejednakosti
 3. Nejednaka distribucija troškova i koristi koja pojačava ili smanjuje postojeće nejednakosti ima političke posljedice u vidu promijenjenih odnosa moći

CO₂ emissions from industrial processes



GRAPHIC DESIGN
PHILIPPE REKACEWICZ
GRID
Arendal UNEP

Estimated Deaths Attributed to Climate Change in the Year 2000, by Subregion*



Data Source:

McMichael, JJ, Campbell-Lendrum D, Kovats RS, et al. Global Climate Change. In Comparative Quantification of Health Risks: Global and Regional Burden of Disease due to Selected Major Risk Factors. M. Ezzati, Lopez, AD, Rodgers A., Murray CJL. Geneva, World Health Organization, 2004

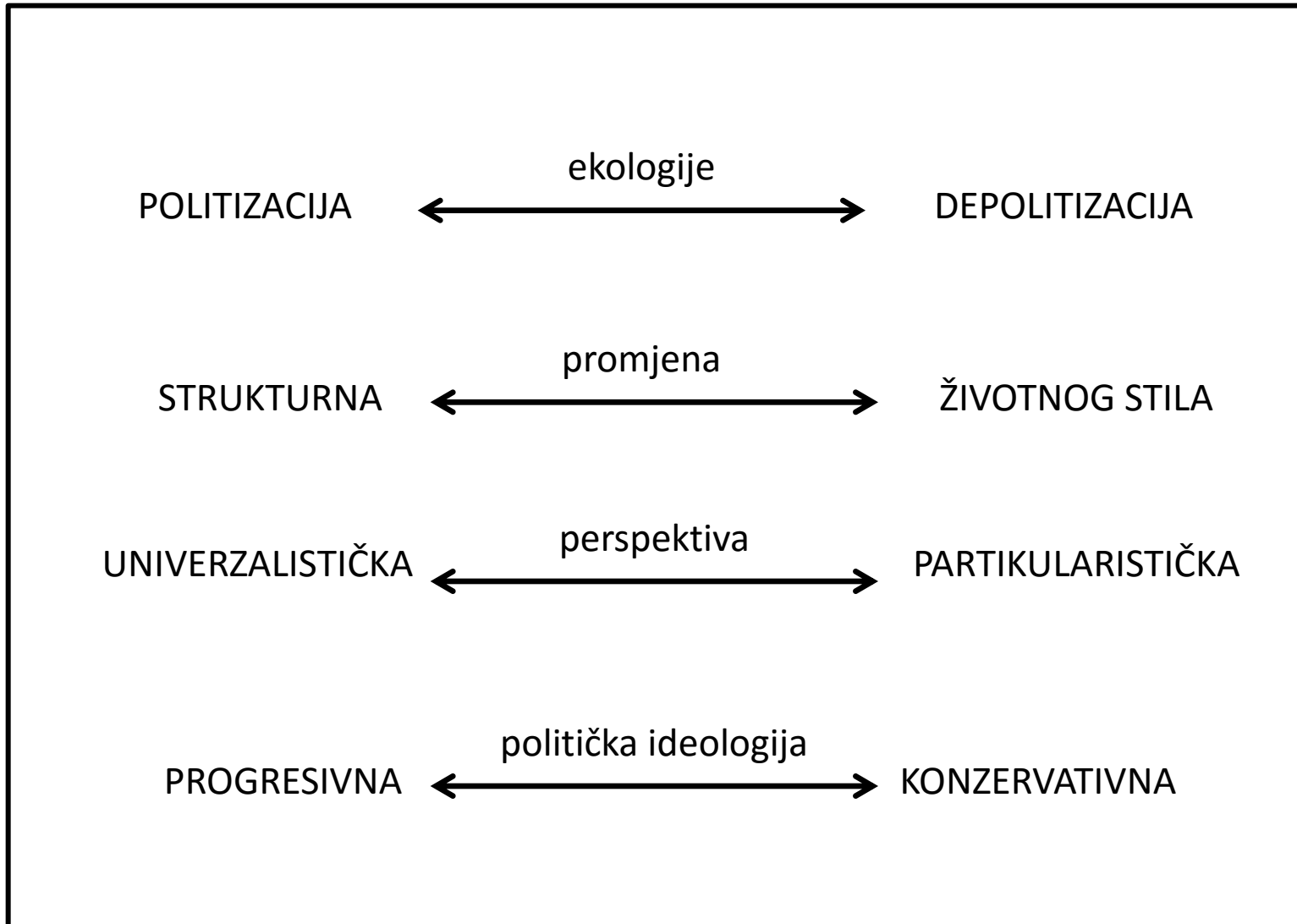


Maps produced by the Center for Sustainability and the Global Environment (SAGE)

Potencijalna rješenja

- osnovni društveni dohodak VS utrka sa susjedom
- urbano VS ruralno
- ekološko oporezivanje VS statusna potrošnja
- zajedničko VS privatno/državno vlasništvo
- odrast VS petlja povratne veze
- demokratizacija novca VS autokracija novca
- tehnološka ekoefikasnost VS ekoprimitivizam

Promjena ili status quo?



Apolitična ekologija je ideologija